

שירות התעסוקה

פעולות ביקורת

במינהלת שירות התעסוקה ובארבע לשכות נערכה ביקורת על דרכי הטיפול בבני נוער ;

השתתפות בשכר עובדים ובהסעתם

במסגרת תקציב הפעולות למניעת אבטלה * אושרו לשירות התעסוקה הקצבות בעבור סיוע להסעת עובדים ממקומות מגוריהם למקומות עבודה מרוחקים, וכן להשתתפות במימון העסקתם של תלמידי בתי ספר על-יסודיים בעת חופשת הקיץ, כלהלן (בשקלים) :

1981		1982		
הוצאה למעשה	הקצבה	הוצאה למעשה (עד סוף נובמבר 1982)	הקצבה	הפעולה
140,000	3,000,000	584,200	3,000,000	הסעת עובדים
790,000	800,000	1,644,250	2,000,000	תעסוקת נוער

באוקטובר 1982 ערך משרד מבקר המדינה ביקורת במינהלת שירות התעסוקה בירושלים בנושא הנדון.

לשכות השירות מתאמות עם הרשויות המקומיות את מספר התלמידים שכונתם להעסיק בחופשת הקיץ, וגובה ההשתתפות בשכרם; השירות מעביר לרשות המקומית את סכום השתתפותו והרשות מבצעת את התשלום לתלמידים. בקיץ 1981 עבדו ברשויות המקומיות 1,550 תלמידים בשה"כ כ-14,500 ימי עבודה, שבשכרם השתתף השירות ב-20 שקל ליום עבודה ; ההשתתפות היתה כ-290,000 שקל. בקיץ 1982 עבדו 1,626 תלמידים כ-15,420 ימי עבודה, שבהם השתתף השירות ב-50 שקל ליום עבודה ובשה"כ 770,000 שקל בקירוב.

מאחר שנתגלו שיבושים בעריכת רשימות התלמידים שהועסקו בקיץ 1981 על ידי רשות מקומית בצפון הארץ, הסבה הביקורת את תשומת לבו של מינהלת השירות לצורך בבדיקת הנתונים, שהומצאו לה על ידי הרשויות המקומיות, והמתייחסים לקבלת ההשתתפות בהעסקת התלמידים.

לשכות תעסוקה לנוער

1. על פי חוק שירות התעסוקה, התשי"ט—1959 (להלן — החוק) יש לקיים לשכות לטיפול בנוער במקום נפרד מהלשכות למבוגרים. לפי החוק, יעסוק שירות התעסוקה בייעוץ לנערים דורשי עבודה, בבחירת מקצוע ובהכוונתם לעבודה ויקיים מעקב אחר השמתם בעבודה והתמדתם בה. דרכי העסקתם של בני נוער נקבעו בחוק עבודת הנוער, התשי"ג—1953, בחוק החניכות התשי"ג—1953, ובחקנות שהותקנו על פיהם. רישומם והשמתם של בני נוער נעשים על פי החוקים האמורים והוראות מינהלת שירות התעסוקה. בתחילת 1982 היו בארץ 65 לשכות תעסוקה לנוער — מהן שלוש במגזר הערבי — והועסקו בהן 77 עובדים.

2. בחודשים מארס—יוני 1982 ערך משרד מבקר המדינה ביקורת על דרכי הטיפול של שירות התעסוקה בבני נוער. הבדיקה נערכה במינהלת השירות ובארבע לשכות: ירושלים, אשקלון, טבריה ואור עקיבא. בדבר ביקורת קודמת בנושא לשכות התעסוקה לנוער — ראה דו"ח שנתי 25, עמ' 534. בדבר פעולות חינוך ושיקום לנוער מנותק — ראה דו"ח שנתי 31, עמ' 362.

* על ביקורת קודמת בנושאי הפעולות למניעת אבטלה — ראה דו"ח שנתי 31 (עמ' 427).

מצב תעסוקת הנוער

להלן נתונים של שירות התעסוקה, על דורשי עבודה שפנו ללשכות התעסוקה לנוער, בהשוואה לדורשי עבודה, שפנו ללשכות התעסוקה למבוגרים, בשנים 1975–1981 (בממוצעים חודשיים):

לשכות למבוגרים			לשכות לנוער			
הזמנות לדורשי עבודה	הופעות לדורש עבודה	מספר דורשי עבודה	הזמנות לדורשי עבודה	הופעות לדורש עבודה	מספר דורשי עבודה	
1.5	1.7	17,186	1.0	1.3	4,510	1975
1.3	2.0	18,908	1.0	1.3	4,382	1976
1.2	2.0	18,795	1.0	1.3	4,042	1977
1.4	1.9	18,518	1.1	1.3	3,816	1978
1.3	1.9	20,290	1.0	1.3	3,639	1979
0.6	6.1	32,097	0.8	1.7	3,359	1980
0.5	6.1	34,562	0.9	1.7	3,155	1981

מהנתונים האמורים עולה, שהממוצע החודשי של דורשי עבודה בקרב בני נוער ירד בהתמדה בתקופה הנסקרת ב-30% מ-4,500 בערך ב-1975 ל-3,150 בקירוב ב-1981. הירידה בולטת במיוחד על רקע העלייה בממוצע החודשי של דורשי עבודה שפנו ללשכות למבוגרים. מדד אחר המצביע על כך, שהנוער לא סבל מאבטלה שאפיינה את המבוגרים, הוא ממוצע הזמנות לדורשי עבודה: בלשכות לנוער עמד מדד זה ב-1981 על 0.9 לעומת 1.0 ב-1975, יחס המעיד על שיוויון בין מספר דורשי העבודה לבין מספר העובדים המבוקשים. לעומת זאת ירד ממוצע הזמנות לדורש עבודה בלשכות למבוגרים מ-1.5 ב-1975 ל-0.5 ב-1981, יחס המעיד על כך, שמספר דורשי עבודה הפונים ללשכות למבוגרים הוא פי שלוש ממספר הזמנות לעובדים, שמקבלות הלשכות.

מגמת הירידה במספר הנערים הפונים ללשכות התעסוקה מוסברת, בין השאר, בהרחבת חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, והחלתו גם על נערים בגיל 15 שנים. החל משנת הלימודים התשל"ט זכאים לחינוך חינוך חנם במוסד רשמי גם בני 16 ו-17 שטרם סיימו את לימודיהם בכיתה י"ב. עוד גרמו לירידה, הרחבתן והתפשטותן של מסגרות חינוך שונות, המהוות אלטרנטיבה לכניסה למעגל העבודה, ועליית רמת החיים המביאה להקטנת התעניינות בני הנוער בתעסוקה.

בלשכות התעסוקה לנוער מטפלים בנערים מגיל 15 עד 17 ועד בכלל, וכן בנערים בני 14 המציגים אישור לפטור מהמשך לימודיהם, שנותן להם משרד החינוך והתרבות. שלבי טיפול עיקריים בהשמת נערים לעבודה בלשכה הם: (א) רישום — שבו יש להציג תעודת זהות, תעודת מבית הספר, שתי תמונות ואישור רפואי מתאים; (ב) ייעוץ והשמה — הייעוץ ניתן על ידי היועץ התעסוקתי שבלשכה, ולאחריו מועבר הנער לטיפולו של פקיד ההשמה המתאים, המפנה אותו למקום עבודה; (ג) מעקב אחר השמתו של הנער בעבודה והתמדתו בה.

רישום

סדרי רישום

1. חוק לימוד חובה, מטיל חובת לימוד על נערים עד גיל 15. עוד קובע החוק, שחניכות של נער בגיל 15 על פי חוק החניכות תחשב כלימוד חובה לעניין חוק זה. לפי חוק עבודת הנוער, לא יועסק נער שעוד לא מלאו לו 15 שנה, אולם שר העבודה רשאי להתיר עבודת נער שמלאו לו 14 שנה אם משרד החינוך והתרבות נתן לגביו פטור לפי סעיף 5 לחוק לימוד חובה.

— הביקורת העלתה מקרים, שבהם נערים, שנשרו ממערכת החינוך נרשמו והושמו בעבודה על ידי הלשכות מבלי שיהיה בידיהם הפטור המתאים, כנדרש בהוראות חוק לימוד חובה. בכמה מהמקרים הסתמכו הלשכות על הסברי מחלקות החינוך שברשויות המקומיות, שלפיהם אין בסמכותן לפטור נער מלימוד חובה. לדעת הביקורת על שירות התעסוקה להגביר את התיאום עם המוסדות המטפלים בענייני נוער, כדי שהטיפול באותם מקרים מיוחדים של נערים, שנשרו ממערכת החינוך ופנו ללשכה מבלי שקבלו פטור, יהיה מהיר ונאות.

בדיקות רפואיות

1. לפי חוק עבודת הנעור, לא יועסק נער אלא אם נבדק בבדיקה רפואית יסודית ואושר על ידי מוסד רפואי מוסמך כמתאים, מבחינה רפואית, לאותה עבודה או התעסקות. החוק דורש שהבדיקה הרפואית לנער תערך לפחות פעם בשנה. עוד קובע החוק, ששר העבודה רשאי להתיר לנער לעבוד תקופה שלא תעלה על שלושה חודשים, בעבודה שקבע בהיתר, שאינה מסכנת את הבריאות ואינה כרוכה במאמץ גופני קשה, אם ניתן מאת הרופא המטפל (רופא המשפחה) אישור רפואי להתעסקות של הנער באותה עבודה; בתקופה זו על הנער לעבור בבדיקה מקיפה אצל רופא שהוסמך לכך.

— הלשכות אינן מקפידות על קיום דרישות החוק כגון ביצוע בדיקות רפואיות לגבי נוער, הנשלחים על ידן לעבודה: הן אינן דורשות מהנערים לעבור בבדיקה יסודית אצל רופא שהוסמך לכך על פי החוק, ומפנות נערים לעבודה על סמך אישורים מרופא המשפחה בלבד. הלשכות מתייחסות לאישור רופא המשפחה כתקף לשנה, ומסתפקות בהארכתו מירי שנה בשנה. השירות השיב באוקטובר 1982, למשרד מבקר המדינה, שהוא מטפל, כשיתוף עם קופת החולים הכללית, בבקיעת הסדרים להערכות מהודשת ומסודרת של תהליך הבדיקות, בהתאם להוראות החוק.

2. הוראות הנוהל של השירות, הדנות במעקב אחר ביצוע בדיקות רפואיות, דורשות שבכל לשכה תנוהל כרססת מעקב כדי להבטיח, שהודעות על מועדי בדיקות רפואיות שנתיות חוזרות, יישלחו לבני הנוער באופן סדיר, לפחות חודש לפני המועד שנקבע לבדיקה.

— הלשכות לא קיימו מעקב סדיר בדבר בדיקות רפואיות חוזרות, פעם בשנה, לגבי נערים המתמידים במקום עבודתם יותר משנה, ואינם חוזרים לדרוש עבודה בלשכה, ולא שלחו לנערים באורח שיטתי תזכורות על הצורך בקיום הבדיקה הרפואית השנתית החוזרת. באוקטובר 1982 הודיע מנהל השירות תשובה להערות הביקורת כי חזר והתריע בפני מנהלי הלשכות על הצורך לקיים מעקב סדיר, בנדרון.

ייעוץ והשמה

1. על פי נהלי השירות כל נער הפונה ללשכה יקבל ייעוץ מקצועי, לאחר שנרשם וקיבל ממנה פנקס עבודה. מטרת הייעוץ היא לאתר את כישוריו וכשרונותיו של הנער, לכוונו לתחומי תעסוקה מתאימים ולהדריכו בבחירת מקצוע.

להלן נתוני שירות התעסוקה על דורשי עבודה שקיבלו ייעוץ בלשכות התעסוקה לנוער ב־1981:

האזור	בני נוער שנרשמו בלשכה מתחילת השנה	דורשי עבודה לראשונה	הופיעו לייעוץ		אחוז מקבלי הייעוץ לראשונה מקרב דורשי עבודה שפנו לראשונה ללשכה
			סה"כ	מהם לראשונה	
שלוש הערים הגדולות	8,674	4,955	5,685	4,088	82.5
ערי פיתוח	7,270	3,692	2,043	2,008	54.4
מרכז הארץ	5,463	2,619	1,485	1,095	41.8
ס"ה	21,407	11,266	9,213	7,191	63.8

— בניגוד לנוהל הופנו ליועצי התעסוקה שבלשכות, לקבל ייעוץ, רק כ־64% מהנערים שפנו לראשונה ללשכות ב־1981. בערי הפיתוח ובמרכז הארץ קטן שיעור מקבלי הייעוץ באורח משמעותי משיעור מקבלי שלוש הערים הגדולות. מספר ערי פיתוח בולטות בשיעור הקטן של מקבלי הייעוץ בלשכות: כך למשל, לא ניתן ייעוץ תעסוקתי לכל 72 הנערים, דורשי העבודה, שנרשמו לראשונה בשלוש הלשכות שבנגב המערבי; בעמק יזרעאל קיבלו ייעוץ תעסוקתי 18 נערים, המהווים 6.6% בלבד מכלל 273 נערים דורשי עבודה שנרשמו לראשונה בשלוש הלשכות שבאזור; בנגב המרכזי קיבלו ייעוץ תעסוקתי 54 נערים, המהווים 16.4% בלבד מכלל 330 נערים דורשי עבודה שנישמו לראשונה בשתי הלשכות שבאזור, אף כי במסגרת אזור זה מועסקים יועצים תעסוקתיים שיכולים לעזור לנערים במתן הייעוץ.

2. עבודתו של היועץ בלשכה לנוער מבוססת בעיקרה על ריאיון הנער, דורש העבודה. כשאין בידי היועץ מידע מספיק על הנער הוא מפנה אותו לבדיקה פסיכוטכנית, שתספק לו נתונים מהימנים, ככל האפשר, על רמתו הכללית ועל כישוריו. לעתים מפנה היועץ, אם הוא רואה צורך בכך, את הנער גם לבדיקות פסיכולוגיות, כדי להשיג מידע נוסף על אישיותו. הבחינות והאיבחונים נערכים על ידי המרכז ליועץ ולמידע תעסוקתי שבשירות התעסוקה.

— השירות לא קבע קריטריונים באילו מקרים יידרשו הנער לעבור איבחונים ומבדקים והם מופנים על פי החלטת היועץ התעסוקתי שבלשכה; בשנת 1981 הופנו למרכז 744 נערים לאיבחונים ומבדקים, המהווים 10.2% מקרב הפונים לראשונה ליועץ. בשלוש הערים הגדולות הופנו למבחנים 15.6%; במרכז הארץ הופנו 7.5% ובערי פיתוח 1.1%. בעוד שבלשכה בירושלים הופנו בדרך כלל, לאיבחונים ולמבדקים נערים, המעוניינים לעבוד בפקידות, הלשכות באשקלון, בטבריה ובאר עקיבא הפנו נערים לעבודה בפקידות, מבלי לעבור איבחונים כאלה. הביקורת עמדה על הצורך, שהשירות יקבע קריטריונים לשליחת נערים לאיבחונים ומבדקים, כדי להנחות ולכוון את יועצי התעסוקה בעבודתם, וכדי שהנערים באזורי הארץ השונים יזכו, ככל האפשר, ברמת ייעוץ שווה.

3. יועץ התעסוקה שבלשכה מעביר לפקיד ההשמה את חוות דעתו על הנער דורש העבודה, בטופס, בו הוא ממליץ בדבר המקצוע המתאים לנער, למשל: התאמתו לעבודה, הדורשת מיומנות או מיומנות חלקית, ללימוד מקצוע בשלמותו, לחניכות או לחניכות מודרכת. עוד מציין היועץ המלצות בעלות הדגש פסיכולוגי, כגון עדיפות של מקום עבודה גדול או קטן, הימצאות הנער בחברת נערים רבים או מעטים, הצורך בהחלפה תכופה של תפקידים, או אם הוא מסוגל להתרכז בעבודה חד-גונית. היועץ מציין בטופס גם את תוצאות הבחינות והאיבחונים והמלצת המרכז, כאשר נער הופנה לאיבחון, הגבלות רפואיות אם היו כאלה, וכן הערותיו הכלליות על הנער.

— הביקורת בארבע הלשכות שנבדקו העלתה, שהיועצים התעסוקתיים, לא הקפידו בדיווחותיהם לפקיד ההשמה, למלא את כל הפרטים הנדרשים בטופס האמור וגישתם לכך שונה מלשכה ללשכה. נוכח ההבדלים בדרך עבודתם של היועצים שבלשכות השונות ובדיווח לפקיד ההשמה, המליצה הביקורת, שהשירות יקפיד על תדריך היועצים ועל קיום שיטות עבודה ודיווח אחידות בכל הלשכות, כדי שישפיקו לפקיד ההשמה חומר רב ככל האפשר על הנער, דבר שיקל על הטיפול בהשמתו בעבודה.

סדרי מעקב

בשנים 1975—1980 עלה מספר בני הנוער גילאי 14—17 מ-253,000 ל-270,000 נערים בקירוב. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מצביעים על כך, כי בשנים אלה עלה במעט אחוז הנערים שאינם עובדים ואינם לומדים, כמפורט להלן:

נערים שאינם עובדים ואינם לומדים		ס"ה בני נוער בגיל 14—17	
מספרם	% מקרב קבוצת הגיל		
27,900	11.0	253,300	1975
30,300	11.8	257,100	1976
29,300	11.3	258,500	1977
32,600	12.6	258,500	1978
35,000	13.6	257,300	1979
32,700	12.1	270,500	1980

אחד המאפיינים הבולטים ביותר של נערים, שפנו ללשכות, הוא חוסר היציבות בתעסוקה, דבר שהתבטא בהחלפה תדירה של מקומות עבודה ואי התמדה במקום עבודה אחד קבוע. דבר זה הגביר את הצורך באיתור בני נוער, שאינם לומדים ובמעקב אחר בני נוער, שפנו ללשכות והן היפנו אותם למקומות העבודה. אחריותו של שירות התעסוקה בתחום הנוער היא לפעול על פי הוראות חוק שירות התעסוקה ולתת ייעוץ וסידור בעבודה מתאימה לפונה ללשכה לקבלת שירות זה.

הביקורת עמדה על כך, שמספרם הגדול של בני נוער שאינם עובדים ואינם לומדים, מגביר את הצורך בטיפול בנושא זה, כמפורט להלן.

הטיפול בנערים שלא פנו ללשכה

הפיקוח על נערים שאינם לומדים ואיתורם נעשה על פי חוק לימוד חובה; האחריות לביצוע החוק מוטלת על משרד החינוך והתרבות ועל הרשויות המקומיות. באיתור בני נוער שאינם עובדים או לומדים עוסקים בדרך כלל מדריכי נוער וקציני הביקור הסדיר של הרשויות המקומיות. חוזר המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות, מנובמבר 1978, הרחיב את תפקיד קצין הביקור הסדיר גם לאיתור נערים שמעל לגיל חינוך חובה, שאינם לומדים ואינם עובדים (ראה דו"ח שנתי 29, עמ' 361).

המידע שהתקבל בלשכות על נערים שנשרו ממערכת החינוך ושלא עבדו היה חלקי ובלתי שיטתי. היחידות ברשויות המקומיות שעסקו בביקור סדיר הפנו, באופן אינדיווידואלי, נערים לטיפול הלשכות, אך לא העבירו בצורה שיטתית ומסודרת רשימות תקופיות של נערים שאינם לומדים. הלשכות אינן מקבלות דיווח על נערים שנשרו מבתי הספר ויצאו מתחום טיפולם של קציני הביקור הסדיר, כדי שהשירות יוכל לאתרם ולטפל בהם ביוזמתו.

הלשכה בירושלים מנהלת רשימת בני נוער, שנרשמו בראשונה בלשכה, הכוללת פרטים על כתובתו של הנער, תאריך לידתו, בית הספר בו למד, ומספר הכיתות שהשלים. הלשכה העבירה את הרשימה פעם בחודש ליחידה לביקור סדיר שבעירייה. מטרת הרשימות להגביר את התיאום בין הלשכה והיחידה לביקור סדיר לאיתור נערים שנשרו ממערכת החינוך. מלבד לשכה זו, יתר הלשכות לא מעבירות רשימות כאלה לרשויות החינוך המקומיות. לדברי שירות התעסוקה, ברוב הישובים האחרים אין מערכת הביקור הסדיר מקיימת מעקב אחר נערים בגילאים שמעבר לחוק לימוד חובה, ולכן לא היה מקום לדיווח כזה.

שירות התעסוקה, משרד החינוך והתרבות והרשויות המקומיות לא קבעו הסדרים משותפים בדבר הקשר והתיאום שביניהם ולא הוציאו הוראות נוהל בדבר מעקב אחרי הנושרים מבתי הספר והעברת מידע על נערים שנשרו. הביקורת עמדה על הצורך בנקיטת פעולות מתואמות בתחום זה, וקביעת נהלים, שיחייבו את המעורבים בטיפול בנוער, כתיאום והידוק הקשר ביניהם, כדי לאפשר ריכוז מידע שממנו ניתן להגיע לנער המנותק, ולטפל בהחזרתו למעגל הלימודים או לעבודה.

מעקב אחר נערים שפנו ללשכה

לפי החוק, נוסף למתן ייעוץ לנערים דורשי העבודה והכוונתם, יקיים השירות מעקב אחר השמתם בעבודה. נערים מגיל 14, אשר קיבלו פטור ממשרד החינוך והתרבות והופנו ללשכה, ונערים מגיל 15 ומעלה, שפנו ללשכה לצורך קבלת עבודה, עליהם להימצא במעקב של השירות. חשיבות רבה נודעת למעקב אחר נערים לגבי תהליך היקלטותם בעבודה, ליכולת התמודדותם של פקידי ההשמה עם בעיית הנשירה של הנערים ממעגל העבודה, ולבעיות ההשמה המתעוררות תוך תהליך ההיקלטות של הנערים בעבודה.

— ארבע הלשכות שנבדקו לא קיימו מעקב שיטתי אחר תהליך השמתם בעבודה של נערים הפונים אליהן: היקלטותם והתמתתם של הנערים במקומות עבודה שהופנו אליהם; מעקב אחר נערים שהופנו על ידי הלשכות לקורסים להכשרה מקצועית; כמו כן לא התנהל מעקב ורישום אחר נערים שנשרו מהלשכה, תוך תהליך רישומם, עוד לפני הפנייתם לעבודה.

הטיפול בנוער מבני המיעוטים

בשנים 1975—1980 ירד מספר הנערים מגילאי 14—17, שאינם לומדים בסקטור היהודי ובסקטור הלא יהודי כאחד. נערים אלה הם חלק הארי של האוכלוסיה, שבה מטפל שירות התעסוקה. להלן נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על נערים שאינם לומדים, בשנים 1975—1980:

לא יהודים			יהודים			
שאינם לומדים	ס"ה בגיל 17 — 14	באחוזים	שאינם לומדים	ס"ה בגיל 17 — 14	באחוזים	
39.7	18,100	45,500	14.1	29,300	207,800	1975
37.7	18,600	49,400	14.2	29,500	207,700	1976
40.8	21,200	52,000	12.5	25,800	206,500	1977
41.6	22,100	53,100	13.3	27,300	205,400	1978
38.7	21,500	55,600	15.1	30,500	201,700	1979
34.5	19,900	57,600	12.0	25,500	212,900	1980

שירות התעסוקה לא גילה פעילות מספקת בקרב נוער מבני המיעוטים בישראל; רק מקצת מבני המיעוטים נעזרו בשירותי הלשכות. אלפי נערים מבני המיעוטים המועסקים בתעשייה, בשירותים ובמגזרים אחרים עובדים במקומות אלה בלא שפנו ללשכות שירות התעסוקה ונרשמו בהן לשם הפנייה לעבודה; לא היו בידיהם פנקסי עבודה והם לא עברו את הבדיקות הרפואיות שדורש החוק. מספר רב של בני הנוער הלא-יהודי, בקרב בני הנוער שאינם לומדים, מעורר צורך ששירות התעסוקה יפתח בפעילות עניפה בקרב סקטור זה, כדי לשלבו בהכשרה מקצועית ובמעגל העבודה המאורגנת.

היקף הנרשמים ופיקוח על חובת זיקה ללשכה

— מהדו"ח הסטטיסטי של השירות לשנת 1981 עולה, שבלשכות נוער רבות היה המחזור השנתי של הנרשמים במצומצם ביותר, דבר שלא הצדיק קיום לשכה נפרדת לטיפול בנוער. כך למשל, נרשמו בלשכת הנוער בוכרון יעקב במשך כל שנת 1981 64 נערים בלבד; בכפר סבא — 165 נערים; בנס ציונה — 52 נערים, ובקריית שמונה — 189 נערים. ב-20 סניפים אחרים היה מספר הנרשמים קטן יותר. לדעת הביקורת מצב זה מעמיד את שירות התעסוקה בפני צורך לבחון אפשרות של צמצום ימי קבלת הקהל בלשכות אלה ואיחוד מספר סניפים באותו איזור, ללשכה אחת. צמצום במספר הלשכות והסניפים עשוי להביא לניצול רב יותר של אפשרויות התעסוקה שהן רבות ומגוונות יותר בלשכה אזורית מאשר בלשכות הקטנות, ולהביא לחסכון בהוצאות ובכוח אדם.

— הפיקוח של שירות התעסוקה על זיקת חובה ללשכה, הן לגבי הנערים והן לגבי המעבידים, נעשה באמצעות לשכות התעסוקה למבוגרים. נמצא שהפיקוח היה רופף ולא היה בו כדי להרתיע מלעבור על הוראות החוק. פקידי ההשמה העוסקים בפיקוח אמנם דיווחו על ממצאיהם ללשכות למבוגרים, אולם הדו"ח על מקרים, שבהם הועסקו נערים שלא באמצעות הלשכה, לא הועברו ללשכות הנוער. מן הראוי ששירות התעסוקה יוציא הוראות להגברת הפיקוח על זיקת חובה של נערים ללשכה, תוך הקפדה על הידוק הקשר והדיווח בין הלשכה למבוגרים ללשכת הנוער.

לשכת שירות התעסוקה היא המוסד הממלכתי הראשון, שעמו בא הנער במגע בנסיונו להשתלב במעגל העבודה, אם כעובד ואם כלומד מקצוע, ולכן ציפיותיו מהלשכות כקבלת העזרה, שלה הוא מייחל, והכנה לכעיותיו האישיות, הן גבוהות.

ממצאי הביקורת מצביעים על כך, שנערים רבים הופנו לעבודה בלא ייעוץ תעסוקתי מתאים; לעתים אף בלא בדיקות רפואיות, כנדרש בחוק. בערי הפיתוח וערי השדה קטן מספר מקבלי הייעוץ, באופן משמעותי משיעור מקבלי הייעוץ שבנערים הגדולים. השירות לא קיים מעקב שיטתי אחר תהליך השמתם של הנערים בעבודה.

מן הצורך גם להדק את התיאום ושיתוף הפעולה בין הגופים השונים המטפלים בנוער שאינו עובד ואינו לומד — משרד החינוך והתרבות, הרשויות המקומיות ומשרד העבודה ורהוזה.

הכוונה נכונה של הלשכה תתרום תרומה חשובה בקביעת עתידו של הנער, ועל כן שומה עליה לקיים את הנהלים וההוראות, ככל הקשור בתעסוקתם של הנערים, ובכלל זה ייעוץ תעסוקתי יעיל ומכוון היטב.